

**TPD PSİKOLOJİ LİSANS PRPOGRAMLARI
AKREDİTASYON BAŞVURUSU DEĞERLENDİRME SÜRECİ**

ALPDEK ÜYELERİ YÖNERGESİ

Hazırlayanlar:

Prof. Dr. H. Canan Sümer, Prof. Dr. Gonca Soygüt Pekak
&
Prof. Dr. Ayşegül Durak Batıgün

Bu yönerge, akreditasyon başvurusu değerlendirmesi sürecinde önemli olan konulara dikkat çekmek amacı ile **Akreditasyon Lisans Programı Değerlendirme Komisyonları (ALPDEK)** için hazırlanmıştır. Yönergenin amacı, akreditasyon başvurusunu yapan bölümlere yönelik bireysel ve ortak bir rapor hazırlamaları gereken ALPDEK üyelerinin, bölüm ziyareti öncesinde, ziyaret esnasında ve ziyaret sonrasında dikkat etmeleri ve hassasiyet göstermeleri gereken hususları ifade etmektir.

TPD Lisans Akreditasyonunun Amacı:

Psikoloji lisans programları akreditasyonunun amacı;

1. Psikoloji lisans eğitiminin-öğretiminin niteliğinin arttırılması ve sürekli geliştirilmesi
2. Psikoloji lisans eğitiminin-öğretiminin niteliğinin güvence altına alınması
3. Hizmet sunulan kesimlere (örn., öğrenciler, mezunlar için potansiyel işveren olan kurum ve kuruluşlar, mezunların hizmetlerinden yararlanması beklenen kişiler) eğitiminöğretimin niteliğinin belirli standartlara dayalı olarak yürütüldüğünün güvencesinin verilmesi

şeklinde özetlenebilir.

Bu amaçlar doğrultusunda sürekli "öz değerlendirme" ilkesine dayalı olarak gerçekleşen akreditasyon süreci, değerlendirilen eğitim kurumunun gelişmesine ve ilerlemesine katkıda bulunmayı hedefler (bkz. Türk Psikologlar Derneği Psikoloji Akreditasyon Birimi (PAB), Psikoloji Lisans Programları Akreditasyon El Kitabı)

).

ALPDEK'in Kuruluşu ve Üyelerin Görevleri:

TPD, PAB, Lisans Programları Akreditasyon Yönetmeliği Madde 8'e göre ALPDEK, Akreditasyon başvurusunda bulunan psikoloji lisans programının yerinde değerlendirilmesinden ve akreditasyon raporunun hazırlanmasından sorumlu, doktorasını psikoloji alanında tamamlamış akademisyen ve/veya uygulamacılar arasından, AÜK tarafından her değerlendirme için bir sefere mahsus olarak seçilen, üç asıl iki yedekten oluşur. ALPDEK üyeleri, başvuruda bulunan bölümde görev yapmayan/yapmamış olan kişiler arasından seçilir. ALPDEK üyelerinden en az biri profesör unvanında olmalıdır. ALPDEK Üyelerinin, mümkün olduğunca psikolojinin farklı alanlarından (deneysel, sosyal, gelişim, uygulama vb.) olmasına dikkat edilir. ALPDEK üyeleri ile ziyarete gidilecek üniversitenin öğretim üyeleri arasında çıkar çatışması ya da kişisel menfaat olarak adlandırılabilir durumların (doktora ya da yüksek lisans tez çalışması, birlikte proje ya da ortak yayın yapmış/yapıyor olmak, proje yürütmek vb.) bulunmamasına dikkat edilir.

ALPDEK üyesi olmayı kabul eden kişiler¹;

- a) Öncelikle akreditasyon değerlendirmesi yapılacak programın öğretim üyeleri ile herhangi bir menfaat, çıkar çatışması olarak değerlendirilebilecek bir ilişki içinde olmadıklarından (ör.

---

¹ Önemli Not: Yönetmelikte belirtilen koşulları karşılayan kişiler yılda yalnızca bir kez ALPDEK üyesi olarak görevlendirilebilirler.

aynı projede çalışmak gibi) emin olmalıdırlar. Böyle bir durumun söz konusu olması durumunda, ALPDEK üyeliğinden feragat edilmelidir.

- b)** Kendi aralarından bir temsilci seçmelidirler. Temsilci üye, Dernek sekreteryası, başvuruda bulunan program ve de AÜK ile iletişimden sorumlu olmalıdır.
- c)** Başvuruda bulunan bölüm tarafından hazırlanmış olan “öz değerlendirme” raporunun ön incelemesini en geç 30 gün içinde tamamlamalıdır. Bu ön inceleme sonrasında Akreditasyon Program Değerlendirme Formu (APDF)’nin (bkz. EK-A) ilgili kısımlarını (her bir üye tarafından bireysel olarak) doldurmalıdır (Formun tamamen doldurulması ve raporun yazılması ziyaret sonrasında bırakılmalıdır.)
- d)** Başvuruda bulunan programın iki gün sürecek yerinde incelemesinden önce “on-line” olarak ya da yüz yüze bir araya gelmeli ve ziyaret planını yapmalıdırlar.
- e)** İki gün sürecek program ziyareti esnasında başvuruda bulunulan programının akreditasyon standartlarına uygunluğunu yerinde incelemelidir. Bu incelemeler;
  - ✓ ders dinleme
  - ✓ sınav örneklerini inceleme (en yüksek ve en düşük notları alan sınav kağıdı örnekleri ile)
  - ✓ öğrenci transkriptlerini inceleme
  - ✓ ders içerik belgelerini/ders izlencelerini (her ders için en güncel olan) inceleme
  - ✓ derslik ve laboratuvar ziyaretleri
  - ✓ kütüphane ziyaretleri
  - ✓ öğrenci ve öğretim elemanlarının yararlandıkları sosyal mekan ziyaretleri
  - ✓ öğrenciler ve varsa öğrenci toplulukları ile görüşmeler ✓ öğretim elemanlarının ofislerini ziyaret ve görüşmeler
  - ✓ üst düzey yöneticilerle görüşmeler

ve benzeri gerekli görülen diğer çalışmaları kapsar.

- f) İki günlük incelemenin sonunda bireysel değerlendirmelerini Akreditasyon Program Değerlendirme Formu (APDF)'nu (bkz. EK-A) kullanarak tamamlarlar. Daha sonra, bireysel değerlendirmelerini bir araya getirir ve ortak değerlendirmelerini tek bir APDF doldurarak tamamlarlar.
- g) Hazırlanan ortak APDF'yi, değerlendirme raporunu ve bireysel APDF'leri, ALPDEK üyelerinin tavsiye kararını (kabul, koşullu kabul ya da red) da içeren bir üst yazı ile birlikte en geç bir hafta içinde AÜK'e iletilir.

Program/Bölüm Ziyareti Öncesi Yapılması Gerekenler, Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar:

1. ALPDEK üyeleri;

- Bir araya gelmeden önce, başvuru dosyasının ön incelemesini bireysel olarak tamamlar. Bu ön inceleme sonrasında Akreditasyon Program Değerlendirme Formu (APDF)'yinin (bkz. EK-A) ilgili kısımlarını doldurur ve ziyaret sonrasında da gözlemlerine dayanarak değerlendirme formuna son şeklini verir.
- İlk toplantılarında, AÜK ve TPD ile koordinasyonun sağlanması görevini üstlenecek temsilci üyeyi belirler. Bunu izleyen yazışma ve diğer bilgi alışverişlerini bu üye yürütür.
- İlk toplantıları sonunda iki tam gün sürecek Program ziyaretleri için *ziyaret programı* taslağını hazırlar. Olanaklar ölçüsünde program her iki gün için de öğleden önce (örn. 9:00-12:30) ve öğleden sonra (13:30-17:00) olacak şekilde hazırlanır. Aşağıda **örnek** bir taslak yer almaktadır. Bu taslak ihtiyaca/duruma göre daha ayrıntılandırılabilir.

Ziyaretin iki tam gün sürmesine dikkat eder.

ÖRNEK ZİYARET PROGRAMI

1. **Gün Sabah (9:00-12:30)** ○ Bolum başkanını ziyaret (ön görüşme) ○ Ders izleme (zorunlu, seçmeli psikoloji dersleri) ○ Öğretim elemanları ile yemek

1. Gün Öğleden Sonra

(13:30-17:00) ○ Fiziksel mekânların (Bölüm, kütüphane ve yerleşke içinde diğer ilgili birim ve merkezler) görülmesi/incelenmesi

- Ders izleme

2. Gün Sabah (9:00-12:30) ○

Ders izleme

- Öğrenci grupları/toplulukları/mezunlar ile buluşma (1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden oluşan bir ya da daha fazla grupta sohbet/değerlendirme)

2. Gün Öğleden Sonra (13:30-17:00) ○

- Öğretim elamanları ile görüşme
- Üst düzey yöneticiler ile görüşme
- Bölüm başkanı ile son görüşme

2. Ziyaret programının kapsamı beklenen temel inceleme alanları aşağıda sıralanmıştır;
  - a. Fiziksel mekânın/olanakların (laboratuvarlar, gözlem odaları, ofisler, kütüphane, sosyal alanlar vb.) incelenmesi.
  - b. Ders izleme.
  - c. Öğretim elemanları ile görüşme (mümkünse yapılandırılmış bir görüşme), varsa ders planlarının, sınav örneklerinin vb.nin yer aldığı öğretim portfolyolarının incelenmesi.
  - d. Öğrencilerle, varsa öğrenci toplulukları ve mezunlar ile görüşme.
  - e. Bölüm Başkanı ve mümkünse üst düzey üniversite yöneticileriyle görüşme.
  - f. Varsa öğrenci temsilcileri ve/ya topluluk temsilcileriyle görüşme.
3. Ziyaret öncesi (ve sonrası) ihtiyaç duyulabilecek bilgiler (örn., tüm sınıflar için en güncel ders programı) başvuru sahibi Bölümden talep edilmelidir. ALPDEK üyeleri, ziyaret öncesi ve

sonrasında başvuru sahibi Bölüm ile doğrudan iletişime geçebilirler ancak bu iletişimin olabildiğince sınırlı olmasına özen gösterilmelidir.

4. Ziyaret programı, ziyaretten en geç iki hafta önce ilgili Programa/Bölüme iletilmelidir.
5. ALPDEK'i temsil eden üye, Dernek aracılığı ile ulaşım ve konaklama düzenlemelerinin yapılmasını sağlamalıdır.

Program/Bölüm Ziyareti Sırasında Yapılması Gerekenler, Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar:

1. Ziyaret esnasında daha önceden iletilen program dâhilinde hareket edilmelidir.
2. ALPDEK üyeleri çıkar çatışması yaşanabilecek ve/veya değerlendirmenin yansızlığını olumsuz etkileyecek her türlü durumdan, davranıştan özenle kaçınılmalıdır.
3. Değerlendirme esnasında, değerlendirmeye yönelik herhangi bir izlenimin (olumlu, olumsuz) oluşturulmasından kaçınılmalıdır.
4. Gerekli görülen durumlarda, Bölümden ilave bilgiler, belgeler, tablolar talep edilmelidir.
5. Genel olarak da olsa ziyaretin akışını yansıtacak bir günlük tutulması yararlı olacaktır (bireysel Raporda, "Yerinde İnceleme Notları" kapsamındaki raporlandırma amacıyla) .
Program/Bölüm Ziyareti Sonrası Yapılması Gerekenler, Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar:

1. ALPDEK üyeleri Ortak Değerlendirme Formu doldurulmadan ve Akreditasyon Başvurusu Değerlendirme Raporu yazılmadan önce Değerlendirme Formunu bireysel olarak doldurmalıdır.
2. ALPDEK üyeleri yapılan değerlendirmeye yönelik 3. şahıslarla herhangi bir paylaşımında bulunmamalıdır; değerlendirmenin gizliliğinin korunması ilkesine doğrultusunda hareket edilmelidir.
3. Ziyareti izleyen iki hafta içinde, hem bireysel hem de ortak Değerlendirme Formu ve Raporu AÜK'e hem yazılı (ıslak imzalı) hem de elektronik olarak iletilmelidir.

4. ALPDEK Üyelerine, vermiş oldukları hizmet karşılığında PAB bütçesinden 3 günlük ödeme yapılır. ALPDEK üyelerine yapılacak ödeminin miktarı her yıl AÜK tarafından belirlenir. Ödemenin miktarının belirlenmesinde TÜBİTAK'ın panel görevleri için akademisyenlere yapmış olduğu günlük ödeme dikkate alınır.
5. ALPDEK üyelerinin ulaşım ve konaklama düzenlemeleri PAB sekreteryası tarafından yapılır.
6. ALPDEK üyelerinin ulaşım ve konaklama dışında yaptıkları diğer masraflarını belgelemeleri istenir. Bu masraflar ve vermiş oldukları hizmetin bedeli, ALPDEK üyeleri tarafından bildirilen banka hesap/IBAN numaralarına yatırılır.

EK-A

AKREDİTASYON PROGRAM DEĞERLENDİRME FORMU (APDF)

AÇIKLAMA: APDF, ALPDEK üyesi olarak görevlendirilmiş olan kişilerin yapacakları akreditasyon program değerlendirmesinde kullanacakları formdur. Bu formda yer alan her bir değerlendirme boyutu/alanı için standartlar ayrıntılı olarak **Türk Psikologlar Derneği Psikoloji Lisans Eğitimi Akreditasyon El Kitabı**'nda yer almaktadır.

APDF üzerinde yapılacak değerlendirmeler üç bölüm altında toplanmıştır. Bunlar; **asgari standartlara yönelik değerlendirmeler, kalite standartlarına yönelik değerlendirmeler** ve **gözlem ve notlardır**.

APDF ilk olarak, gerekli inceleme, görüşme ve gözlemlerini tamamlamış olan her bir ALPDEK üyesi tarafından bağımsız olarak doldurulmalıdır. Bireysel değerlendirmelerin tamamlanması sonrasında, değerlendirmeden sorumlu üç ALPDEK üyesi bir araya gelerek ortak değerlendirmelerini yansıtan tek bir APDF doldurulmalıdır.

BÖLÜM A. ASGARİ STANDARTLAR

	I – Müfredat	Asgari Gerek	Mevcut Durum
1.	Genel bakış ve yaklaşım konularında zorunlu ders sayısı	2	
2.	Yöntem, ölçme değerlendirme, istatistik konularında zorunlu ders sayısı	2	
3.	Fizyolojik, bilişsel süreç ve mekanizmalarına yönelik zorunlu ders sayısı	3	

4.	İnsan gelişimi ve etkileşim süreçlerini kapsayan konulara yönelik zorunlu ders sayısı	3	
5.	Uygulamalı alanlara yönelik zorunlu ders sayısı	3	

IIa – Kullanılan Eğitim-Öğretim Yöntemleri		Asgari Gerek	Mevcut Durum
1.	Dersin amacı, formatı, materyalleri, sınavları hakkında bilgi veren ders planlarının öğrenciye verilmesi	Derslerin %70'inde olmalı	
2.	Program süresince öğrencilerin yaptıkları ödev/proje sayısı	4	

IIb – Kullanılan Eğitim-Öğretim Yöntemleri							
3.	Ders planlarında öğrenciden beklentilerin ne derece açık ifade edildiği						
	1	2	3	4	5	6	7
	Çok yetersiz			Orta düzeyde			Çok yeterli
4.	Derslerde kullanılan kaynakların güncelliği						
	1	2	3	4	5	6	7
	Çok yetersiz			Orta düzeyde			Çok yeterli

5.	Derslerde kullanılan eğitim-öğretim yaklaşımlarının hedeflerle uyumluluğu						
	1	2	3	4	5	6	7
	Çok yetersiz			Orta düzeyde			Çok yeterli
6.	Değerlendirmelerin ders içerik ve amacına uygunluğu						
	1	2	3	4	5	6	7
	Çok yetersiz			Orta düzeyde			Çok yeterli

	IIIa – Öğretim Elemanları: Sayısal Göstergeler	Asgari Gerek	Mevcut Durum
1.	Dört temel alandan en az üçünü temsil eden ve en az üç yıldır bölümde çalışan öğretim elemanı sayısı	4	
2.	Psikolojiden doktoralı öğretim elemanı oranı	%75	
3.	Yarı zamanlı ek görevli sayısının kadrolu öğretim üyesi/ görevlisi sayısına oranı	%30	
4.	Son üç yıldaki öğretim elemanı sayısı ortalaması/öğrenci sayısı oranı	1/50	
5.	Yardımcı öğretim elemanı (AR-GÖR, uzman, okutman) sayısı	2	
6.	Öğretim elemanı başına düşen toplam ders yükü	Azami 16 saat	

	IIIb – Öğretim Elemanları: Yayınlar (Toplam)	Mevcut Durum
7.	Son dört yılda bölümdeki öğretim elemanlarının yaptığı toplam uluslararası yayın (uluslararası endekslerde yer alan dergilerde basılmış olan çalışmalar veya uluslararası yayın evlerince basılmış kitaplar, kitap bölümleri) sayısı	
8.	Son dört yılda bölümdeki öğretim elemanlarının yaptığı toplam ulusal yayın (hakemli dergilerde basılmış olan çalışmalar, kitaplar veya kitap bölümleri) sayısı	
9.	Son dört yılda bölümdeki öğretim elemanlarının sunduğu toplam ulusal/uluslararası bildiri sayısı	

	IIIc – Öğretim Elemanları: Yayınlar (Ortalama)	Asgari Gerek	Mevcut Durum
10.	Son dört yılda öğretim elemanı başına düşen uluslararası yayın (uluslararası endekslerde yer alan dergilerde basılmış olan çalışmalar veya uluslararası yayın evlerince basılmış kitaplar, kitap bölümleri) sayısı	1	

11.	Son dört yılda öğretim elemanı başına düşen ulusal yayın (hakemli dergilerde basılmış olan çalışmalar, kitaplar veya kitap bölümleri) sayısı	1	
12.	Son dört yılda öğretim elemanı başına düşen ulusal/uluslararası bildiri sayısı	1	

	III d – Öğretim Elemanlarına Sunulan Gelişimsel Olanaklar	1 Yetersiz	2. Yeterli	3. Çok yeterli
13.	Ulusal/uluslararası bilimsel toplantılarına katılan öğretim elemanlarına sağlanan üniversite desteği			
14.	Araştırma ve yayınlara sağlanan üniversite desteği/teşviki			
15.	Her ders için öğrencilerin doldurduğu öğretim elemanı değerlendirme formları			
16.	Değerlendirme sonuçlarının öğretim elemanlarına geri bildirimi			

III e – Öğretim Elemanları: Diğer							
17.	Ek görevli öğretim elemanlarının uzmanlık alanlarının verdikleri derslerle uyumu						
	1	2	3	4	5	6	7
	Çok u yumsuz			Orta düzeyde			Çok uyumlu
18.	Öğretim elemanlarının araştırma, mesleki gelişim ve danışmanlık faaliyetleri						
	1	2	3	4	5	6	7
	Çok yetersiz			Orta düzeyde			Çok yeterli

19.	Öğretim elemanlarının jüri üyelikleri ve bilimsel amaçlı hakemlikleri						
	1	2	3	4	5	6	7

Çok yetersiz			Orta düzeyde			Çok yeterli
20.	Bölüm/ Üniversite tarafından öğretim elemanlarının mesleki gelişimine katkı sağlayan diğer faaliyetler/olanlar					
1	2	3	4	5	6	7
Çok yetersiz			Orta düzeyde			Çok yeterli

	IV – İnsan ve Hayvan Araştırmalarında Etik İlkeler Duyarlılık
1.	Yürütülen çalışmaların evrensel araştırma etik ilkeleri doğrultusunda gerçekleştirilmesini sağlamak amaçlı etik kurul değerlendirme süreci 1. Üniversitenin bir etik kurulu yok ( ) 2. Üniversitenin etik kurulu var ve gerekli durumlarda onayına başvurulabiliyor ( ) 3. Üniversitenin etik kurulu var ve akademik araştırmalar için etik kurul izin belgesi alma zorunluluğu var ( )

	V – Öğrenci Destek ve Rehberlik Hizmetleri					
1.	Yeni gelen öğrencilere sunulan oryantasyon hizmetleri (toplantılar, bölüm tanıtım gezileri, bölüm tanıtım broşürü, kitapçığı, videosu vb.)					
1	2	3	4	5	6	7
Çok yetersiz			Orta düzeyde			Çok yeterli
2.	Öğrencilere sağlanan akademik danışmanlık hizmetleri (dönem başı ders seçimi yönlendirme, akademik konularda ve kariyer gelişimine yönelik rehberlik etme, ulaşılabilir olma)					

1	2	3	4	5	6	7
Çok yetersiz			Orta düzeyde			Çok yeterli

	VI – Öğrenme Kaynakları	Evet	Hayır
1.	Bölüm, öğrencilerin hizmetlerinden yararlanmak durumunda olduğu diğer birimlere (kütüphane, bilgisayar laboratuvarları, v.) rahat ulaşabileceği bir mesafede mi?		
2.	Öğrencilere açık bilgisayar merkezi/laboratuvarları ve/ya teknik destek üniteleri var mı?		
3.	Öğrenciye sunulan bilgisayar kullanımı olanakları yeterli mi?		
4.	Kütüphanede psikolojiye ayrılmış kaynaklar yeterli mi?		
5.	Psikoloji yazınına erişim sağlayan temel elektronik veri tabalarına (örn., SSCI) erişim sağlanmakta mı?		
6.	Bölüm içinde öğrenci kullanımına açık deney/gözlem odası var mı?		

BÖLÜM B. KALİTE STANDARTLARI

	Ia – Öğretim Elemanları	Asgari koşulu sağlıyor	Asgari koşulu sağlamıyor
1.	Ulusal/uluslararası yayın faaliyetleri		

	Ib – Öğretim Elemanları	Var	Yok
2.	Disiplinler arası çalışmalar/ortaklıklar		
3.	Uluslararası araştırma projeleri		
4.	Uluslararası jüri üyelikleri ve bilimsel amaçlı hakemlikler		
5.	Sosyal sorumluluk projeleri		

6.	Kurumsal bağıllık ve psikoloji disiplini temsilinin göstergesi olabilecek faaliyetler (örn., üniversite kurullarında/ komitelerinde görevler, danışmanlık, editörlük, yayın kurulu üyelikleri, kongre düzenleme faaliyetleri, ulusal ve uluslararası meslek örgütlerinde görevler ve yürütülen faaliyetler)		
----	---	--	--

	Ila – Bölüm Olanakları	Asgari koşulu sağlıyor	Asgari koşulu sağlamıyor
1.	Altyapı olanakları (laboratuvar, derslikler, vb.)		
2.	Son üç yıldaki öğretim elemanı sayısı ortalaması/öğrenci sayısı oranı		

	IIb – Bölüm Olanakları	Var	Yok
3.	Web sayfası		
4.	İdari personel (sekreter, memur)		

	IIIa – Öğrenciler	Asgari koşulu sağlıyor	Asgari koşulu sağlamıyor
1.	Danışmanlık hizmetleri		

	IIIb – Öğrenciler	Var	Yok
2.	Dersler/danışmanlık için ayrılmış ofis saatleri		
3.	Danışmanlık hizmetleri kapsamında dönem başında öğrenci ile birebir görüşme		
4.	Öğrencinin akademik faaliyetlere aktif katılımını sağlayacak yöntemler		
5.	Öğrenci toplulukları		
6.	Öğrencilerle sosyal teması sağlayan etkinlikler		

BÖLÜM C. GÖZLEM ve NOTLAR

Değerlendirmenizde önemli olabileceğini düşündüğünüz diğer gözlem ve notlarınızı olabildiğince ayrıntılı bir şekilde yazınız. Gerekli ise ek sayfa kullanınız.

Not: Bu bölümü doldururken yukarıdaki formda yer almayan, ancak başvuru sahibi Bölüm tarafından size iletilen diğer öz değerlendirme bilgilerini de (örn., öğrenci alımı, öğrenci gelişimi ve başarısı, kalite göstergeleri, vb.) göz önünde bulundurunuz.